

1618, 4to 5
DISPUTATIO
DE
ÆSTIMATIONIBUS.

QVAM

Deo juvante & fortunante

SUB PRÆSIDIO

Amplissimi & Consultissimi Viri,

Dn. ORTOLPHI FOMANNI

J. U. D. Facultatis Juridicæ in Academia Jenensi

Senioris & Prof. pub. nec non provincialis Curix &

Scabinatus ibidem Assessoris dignis. pro-
motoris sui observandis.

Pro summo gradu in utroq; jure consequendo,

publicè discutiendam proponit.

CHRISTOPHORUS PINCKERUS

MISNENSIS,

Ad diem 13. Junij.

Jenæ, TYPIS IOHANNIS VVEIDNERI.

ANNO M, DC. XVIII.

151

*VIRO MAGNIFICO, AM-
plissimo, Clarissimo & Consul-
tissimo:*

**Dn. THEODORO MÖ-
STELIO, J.U.D. JUDICII APPEL-
lationum, quod Dresdæ habetur, Af-
fessori primario, Consuli item
& Scabino Lipsensi
eminentiss.**

*Patrono & promotori meo omni obser-
vantia studio perpetuum hono-
rando*

Hanc disputationem inauguralem

Offert & dedicat:

**Christophorus Pinckerus,
Mittencus.**

DE ÆSTIMA- TIONIBUS.

THESIS I.

Cum debitores sæpè
justam causam afferant, ob
quam rem debitam utiq; præ-
stare non possint, tum quod
ea perempta, tum quod in alterius sit domi-
nio, nec, nisi immenso precio redimenda;
æquissimum est, ex ea causa præstari æsti-
mationem.

l. Si domus 71. §. qui confitetur 3. de leg. 1. Succedit enim æstimatio loco rei, & pro ipsa habetur, l. Si ipsa res 18. in fin. D. quod met. causa. l. quemadmodum 38. D. de nox. act. l. Si alii usus 42. §. 1. in fin. D. usufr. l. fin. C. de fideic. libert.

I I.

Fit autem æstimatio pro subjecta re-
rum

A 2

rum

rum & contractuum, ex quibus illæ debentur, materia diversimodè.

III:

Nam ratione contractuum aliud tempus inspicitur, cum æstimatio rei ex contractu stricti juris debitæ facienda est: aliud, cum res ex iudicio bonæ fidei debetur.

IV.

Ratione rerum alia æstimatio legibus est definita: alia officio iudicis, alia iuramento partis, alia deniq; boni viri arbitratu determinanda.

V.

Quando mercis ex contractu stricto debitæ æstimatio iniri debet, subdistinguitur, an obligationi dies adjectus fuerit, nec ne.

VI.

Ubi dies adjectus est, æstimatio fit inspecto eo tempore, quo dari debuit. Et hoc

hoc commūne est tam bonæ fidei, quàm
stricti juris iudiciis.

Ratio, quia ex diei adjectione apparet, id actum
fuisse inter contrahentes, *l. vinum 22. de reb. cred. l. ult.
de cond. tritic. l. Si Calendis 11. de re jud. l. quoties 59. de
V. O. l. hominem 37. mandati.* Et facit ea adjectio tem-
poris, ut promississe videatur debitor, quanti credito-
ris interforet, si ad diem non solveretur, *d. l. Si Ca-
lendis. l. si fundum certo die 114. de V. O.*

VII.

Si dies non est adjectus obligationi,
præcisè inspicitur tempus litis conte-
statae.

*d. l. vinum 22. de reb. cred. l. Sed mihi 3. §. in hac ac-
tione 2. D. Commodat, d. l. hominem, l. ult. D. de cond. tri-
tic.* Ratio assertionis huius ea est, quæ Papiniano pos-
tissimum placuit, quod quale quid est, cum petitur, ta-
le etiam dari debet, *l. 2. ff. de usur.*

VIII.

Quo casu valdè controvertitur, An
etiam moræ sit habenda ratio? Statuimus,
nec ejus, quæ præcessit, nec ejus, quæ secu-
ta est litis contestationem, ullam haberi
rationem.

Illius propterea, quia licet mora intervenerit, si-
ve per judicialem, sive per extrajudicalem interpella-

tionem commissa, tamen nec usura, nec interesse debentur. Nihil enim amplius est in obligatione præter ipsam rem, aut quantitatem, quæ debetur, *l. 3. C. de usur. l. Titius 24. de præscr. verb.* Et sicut in strictis iudiciis non locus est officio iudicis, *l. qui quid astringenda 99. de V. O.* ita nec mora potest inducere uberiores præstationes, & facere, ut plus sit in condemnatione, quam obligatione principali, quia omnis obligatio æstimatur, viresq; suas accipit ex eo tempore, quo contrahitur, etiam tùm, quando contrahitur sub conditione, *l. filius familias 76. de V. O.* Unde nec æstimatio, quanti plurimi res fuit à die moræ, in condemnationem deduci potest, quia quemadmodum semel tantùm debetur frumentum, quod non nisi semel in obligatione positum est, *l. siferilis 21. §. cum per venditorem, D. de act. emer.* ita in eo æstimando non nisi unius temporis præcise ratio haberi potest.

Moræ quæ secuta est litis contestationem, ideo non potest haberi ratio, quia novatio illa, quæ per contestationem fieri dicitur, non immutat naturam obligationis, ex quâ primò agi cœptum est, sed manet ejusdem conditionis actio, *l. aliam 29. D. denovationibus.*

IX.

Quando species debetur ex contractu stricti juris, æstimatio ejus fit inspecto moræ commissæ tempore.

Hic

Hic enim periculum subest, ne species pereat, eaq; perempta debitor liberaretur, *contra l. hominem 37 ff. mand.* quod aliàs contingit, si ante moram commissam perierit, *l. si ex legati 23. l. si servum 91. §. sequitur, de V. O. l. qui decem 72. de solut.* Hinc apparet ratio differentiae, ob quam aliud in mercede, & aliud in specie debita receptum videmus, quia illa functionem recipit in suo genere, nec potest perire, ut species, *l. incendium 11. C. si cert. per.* Deinde fit tantum minoris estimationis, non verò deterior. Cum autem res deterior redditur, perinde habetur, ac si reddita non esset, *l. sed mihi 3. §. 1. ff. Commod.*

X.

De fructibus hoc loco quaeritur, an in condemnationem veniant? Affirmatur.

Quamvis enim fructus jam percepti & à solo separati sunt accessiones fundi, nec fundus ipse aut pars ejus, *l. fructus 44. de R. V. l. fundi 17. de act. emt.* ideoq; nec debeantur ex contractu stricti juris, si stricto & summo jure agatur; tamen *juxta l. 2. §. 1. videamus 38. §. 7. de usur.* ex aequitate receptum est, ut praestentur tanquã causa, id est, quod actor habiturus erat, si petitionis tempore rem debitam accepisset, *l. Julianus 17. §. 1. l. praeterca 20. D. de rei vind.* Nam fructus ex fundo percepti ipsi fundo accepto feruntur, *l. in fidei commissaria 18. ad S. G. Trebell.* & sunt accessiones

natu-

naturales, quod in usuris & eo, quod interest, secus se
habet, quia usuræ magis ex jure, quàm ex re percipiun-
tur, *l. si navis 62. de R. Vind.*

XI.

Sires fungibilis debeat ex contra-
ctibus bonæ fidei, inspicitur non solum
tempus litis contestatæ, sed etiam rei judi-
catæ, si eo tempore pluris res fuit.

l. 3. §. in hac, ff. Commod. l. 3. §. ult. D. de act. emt.
Ratio hæc est, quia in bonæ fidei judiciis non tam in-
spicitur, quid debeat, quàm quid ex bona fide præ-
stari æquum sit, *l. Lucius 24. l. bona fides 31. ff. Depos. l.*
quia tantundem 7. juncto §. ult. l. precedentis, ff. de neg.
gest. Apertissimè autem æquum est, præstari credi-
tori, utro tempore res pluris fuit, quia sive data esset eo
tempore, quo dari debuit, haberet eam creditor: Si da-
ta non esset, saltem hodiè dandum est, quod jam ante
dari oportuit, *l. Si sterilis 21. §. Cum per venditorem 3. de*
act. emt.

XII.

Hoc loco in dubium vocatur, an in
æstimanda merce ejus temporis, quod in-
ter moram, quæ per judicialem interpella-
tionem commissa est, & condemnatio-
nem

nem intercedit, ratio haberi debeat, ?
Negatur.

Quia æstimatio quanti plurimi nõ potest ad aliud tempus accommodari, quàm quo vel petitur, vel adjudicatur, *l. 2. de usur. l. Si Calendis 11. in fin. de re jud.* Habetur enim pro re ipsa, quæ debetur. Unde fit, ut rem ipsam quidem peti oporteat, sed tamen æstimatio præsterur, *l. 91. §. ult. de V. O. l. fundum 28. de novat.* Deinde, quia totum medium tempus debitori quamlibet moroso immune est à periculo præstandæ majoris æstimationis, non verò à præstationibus accessionum à iudice propter moram secundum distinctiones diversasq; qualitates actionum adjudicandarum, *l. vi. de amus 38. junctâ l. mora 32. §. in bonæ fidei, ff. de usur.*

X III.

Præcedenti cohæret hæc quæstio, an non ejus æstimationis usuræ saltem aut interesse à tempore moræ debeat? Et hoc negatur.

Usuræ non debentur, quod, quamdiu res iudicata non est, ignoratur, quid & quantum futurum sit in debito. Nam in debito id esse intelligitur, quod est in iudicato, *l. Si fundus 16. §. Si plurius D. de pign.* in quo condemnationem quoq; ad tempus rei iudicatæ, si debitum eo tempore plurius esset, dirigi oporteret. *l. 3. §. in hac ff. Commod. l. 3. §. ult. de act. emt.* Deinde, cum non entis nullæ sint qualitates, nullæ quoq; possunt
B
usuræ

usuræ esse ejus rei, quæ nondum debetur, nec certa est. Insuper etiam debitori imputari non potest, quod antefententiam non obtulerit debitam quantitatem, quia ignoravit eam. Mora enim in solvenda merce contracta est, non autem in ejus æstimatione, unde etiam usuræ deberi non possunt, *l. cum quidam 17. §. si pupillo, ff. de usur.*

Interesse quod spectat, exigi nec illud poterit, nisi quando solutioni locus & dies dictus est, & ratione pecuniæ debetur, *l. 3. D. de eo, quod cert. loc. d. l. Si Calendis.*

XIV.

Si species ex contractu bonæ fidei debita perempta fuerit, & ejus æstimationem præstari oporteat, itidem inspicitur, an litis contestatæ, an verò rei judicatæ tempore pluris fuerit: hoc saltem excepto casu, quando ea periit post sententiam.

Tunc enim æstimatio ad tempus mortis referri debet, sed ita, ne novissimum vitæ instans spectetur, *l. pen. D. de cond. tritic.*

XV.

Hic dubitatur, an æstimatio ejus hominis, quem pro me quis dari fidejussit & solvit, si mandati agat, ad fidejussionis, an verò solutionis tempus referenda sit? Solutionis tempus inspicere debere asserimus.

Ratio

Ratio assertionis nostræ hæc est, quia cum mandarius neq; lucrum, nec damnum, quod pro alio suscepit, ferre debeat, *l. idemq; 10. §. si ex fundo & seq. D. mandati, l. ex mandato 20. eod.* hoc solummodo inspicendum est, quid ei absit, *l. inter 26. §. abesse & §. preterea, junct. a. l. si verò 12. §. si mihi mandaveris, l. si quis alicui 27. §. impendia & pass. D. eod.* Quod melius sciri nequit, quam si ad tempus solutionis æstimatio referatur.

Aliud est, cum intervenit stipulatio, quia tunc non solutionis, sed litis contestatæ tempus inspicendum est, *juxt. a. l. hominem 37. mand.*

XVI.

Superiori confinis est illa notabilis & à Doctoribus ambiguè disceptata quæstio, An, cum quis mercem in diem stipulatus fidejussorem acceperit, stipulationis an verò fidejussionis tempus in æstimatione observandū sit? Rationi juris magis cōsētanea videtur hæc opinio, ut id tēpus spectetur, in quod, ut solveret, se obligavit.

l. cum quis 23. de O. & A. Facit, quod hac in parte eadem loci & temporis est ratio, *l. ult. de cond. trit. d. l. visum 22. de reb. cred.*

XVIII.

Sed speciem primò puta fundum aut aliud quiddam, mox quanti illud sit, stipulatus cujus temporis æstimationem

consequatur, quæritur ? Statuimus eam, quæ fuit tempore contractus.

l. fundum Cornelianum 28. de novat. Ubi enim obligatio præstandæ æstimationis statim oritur, illius non immerito habetur ratio, maximè quando ita concepta est stipulatio.

XVII.

An verò auctâ post condemnationem æstimatione debitor liberetur persolvendo eam, quæ fuit tempore condemnationis, non ineptè quæritur ?
Negatur.

Quia semel condemnatus quotidie condemnari intelligitur, quousq; satisfaciatur iudicato, exemplo eius, quod traditum est de fure *in l. in re 8. §. 1. de cond. furt.* Deinde quia injuria victori fieret, si quando cûq; post sententiam præsentem æstimationem peteret, nec audiretur, quam tamen aliàs haberet, si debitor condemnatus iudicato paruisset, aut perperam provocasset, *l. 3. de usur.*

XIX.

De arbitrariis iudiciis certum est, quod in iis æstimatio eodem fiat modo, quo in bonæ fidei iudiciis.

Ratio, qui in illis tantundem potest arbitrium
judi.

judicis, quantum in his ejus officium, aut in strictis do-
minatim facta interrogatio, l. quia tantundem 7. de neg.
gest. l. Titius 34. de præscr. verb.

XX.

Et hæc quidem generaliter de æsti-
mationibus in strictis & bonæ fidei judiciis
ineundis dicta sufficiant. Videamus
nunc in specie de rerum quarundam
æstimationibus.

XXI.

Legitimæ, quæ ex ascendentium bo-
nis debetur descendentibus, & contra,
æstimatio lege definita, & pro numero li-
berorum vel triens est vel semis portionis
ab intestato contingentis.

*l. cum queritur 6. l. parentibus 8. & l. quæ nuper 31.
C. de inoff. test. Idg. etiam de jure Sax. observatur.* In quo
ramen singulare est, quod ex his feudis, quæ pro pecu-
nia ex venditione bonorum allodialium & quidem
omnium redactâ noviter emta sunt, liberis, cum duo
sunt vel tres, quartâ, aut cum quatuor vel plures sunt,
triens loco legitimæ cedit, per Nov. Const. Elect.

XXII.

Ubi legitima in nummis testamento

B 3

relieta

relicta est, quorum æstimatio alia fuit testamenti facti, alia mortis, alia petitionis tempore, solum testamenti tempus inspicitur.

L. uxorem 41. §. testamento, de leg. 3. l. si ita esset 7. de auro & arg. leg. Cum enim testamento factio id ipsum præstandum sit, quod præstari testator voluit, non de alia nummorum æstimatione cogitasse dici potest, quam quæ tunc erat, cum testabatur.

XXIII.

Quando verò ab intestato debetur ei, qui vel per propriam renunciationem, aut qua alia ratione exclusus est, tunc attenditur tempus mortis.

Anterius enim tempus hoc casu nullum est, quod spectari possit, quia legitima debetur ex comparatione portionis hereditariæ. De hæreditate verò quæri non potest vivo patre, *l. 1. §. si impubere D. de collat. bon. l. cum queritur 6. C. de iuoff. test. l. 2. §. ult. ff. de his qua ut indignis auf.*

XXIV.

Num verò in ponenda ratione legitimæ actionum hæreditariarum facienda sit æstimatio, non incongruè quæritur?
Affirmatur.

Æstimatio

Æstimatio tamen ea hoc modo fieri debet, ut non
inspiciatur, quid tandem post varios litium anfractus
ex his redactum sit, sed quanti ab initio vendi & æstima-
ri potuerit, detracto sc. dubii eventus periculo & sum-
tum metu, *l. eo tempore 50. C. l. quod debetur 51. D. de
pecul.* Actionis enim emolumentum illud intelligen-
dum est, quod superest deductis sumtibus litis in cam-
rem vel instituendæ vel institutæ, quemadmodum etiã
fructus dicuntur deductis expensis, *l. si quid possessor 31.
S. sicut autem, l. beres furiosi 51. D. de petit. ber. cum simil.*

XXV.

Dotis non eadem est, quæ legitimæ,
æstimatio.

Quamvis enim nonnulli dotem congruam eam
intelligant, quæ legitimæ portioni responderet, si pa-
ter tùm moreretur, *l. quoniam novella 29. C. de inoff.
test.* secus tamen est, quia fieri non potest, ut vivo patre
dos in locum legitimæ succedat, quia nulla dum ex bo-
nis ejus debetur, *d. l. 1. S. si impubert. D. de coll.*

XXVI.

Nam dotis æstimatio fit inspecto
tempore constitutionis.

Est enim hoc perpetuum & generale, ut quando
nihil obstat aliud, contractus tempus spectari oportet,
*L. Rutilia 69. de contr. emt. l. que legata 18. l. non
omne 144. S. 1. de R. J. l. si voluntate 8. C. de resc.
vendit.*

27. Ubi

Ubi verò legitima in dotem est, fit
ejus æstimatio ex tempore mortis.

*l. Cum queritur 6. junctâ auct. Novissima, ubi D d.
C. de inoff. test.*

Quo casu quæritur, an minui possit
per donationes causa mortis? Negatur.

Per l. 2. C. de jure dotium. Cum enim donatio-
nes causa mortis capiuntur ad instar legatorum, *l. 1. §. 1.
D. si quid in fraud. patr. l. ult. de mort. causa donat.* &
consequenter sicut legata ex hereditate delibentur,
l. Legatum 116. de leg. 1. prius est, ut hereditas aliqua sit,
quàm ex ea quicquam delibetur. Atqui quo momen-
to incipit esse hereditas, succedit dotalis constitutionis
potestas, & vires suas exerit, *d. h. 2. C. de jur. dot.*

Ad æstimationem dotis etiam hæc
spectat quæstio, an, si filia in constitutione
dotis læsa fuerit, bonorum, quæ superve-
nerunt patri, rationem haberi oporteat,
an verò eorum tantum, quæ pater consti-
tutionis tempore habuit? Si æquitatem
attendamus, fieri debet æstimatio dotis

ex

ex proportione illorum bonorum, quæ
mortis tempore fuerunt.

Rationes nostræ assertionis sunt istæ, quod ejus-
modi renunciaciones, quibus filia dote constituta
contentam se fore, nec quid amplius postulare polli-
cetur, odiosæ sunt, & juris civilis rationi contrariæ,
l. 3. C. de collat. l. ult. de suis & leg. hered. Deinde quia
in futurum tempus quo nimirum legitima debebitur,
conferuntur. Unde, quia in illud dispositio confer-
tur, præcipuè spectandum est, *l. Stichus 39. de man. test. l.*
quod sponse 4. C. de don. ante nupt. Tertio, quia istæ re-
nunciaciones tacitam hanc conditionem habent, si le-
gitima quâdocunq; debebitur, *Dd. ad l. qui superstitis 94.*
de acquir. hered. Quarto, quia ante tempus mortis renū-
ciatio quantumvis jurata nullum potest propter tacitâ
istam conditionem habere effectum. Tandem cum cõ-
tractus non ex eo tempore, quo stipulatio intervenit,
sed quando ea utilis est vires suas habere incipiat, *l. si Sti-*
chum 8. §. si quis ita, & l. quoties 14. §. 1. de novat. in æstima-
tione læsionis ineunda cõtractus tempus nihilominus
inspici poterit, *l. 3. §. scio, l. quod si minor 24. §. restitutio, l.*
verum 11. §. item non restituitur, D. de minor.

XXX.

Læsionis, ob quam agitur ad rescindē-
dam venditionem, æstimatio fit ex cõtra-
ctus tempore; & secundum communem
valorem.

l. Si voluntate 8. C. de resc. vend. l. pretia rerum 63. D.
ad l. falc. l. si servum 33. ad l. Aquil. l. Rutilia Polla, 96. de
contr. emt. Cum enim pretia rerū pro locorum & tem-
porum

porum varietate mutantur, non satis probata videtur læsio, si testes dicant, tantum rem nunc esse, quia potest accidere, ut res eadem manente bonitate aut statu forte vel pluri sit vel minoris, pretio sc. ex aliis causis extrinsecus immutato, l. 3. *D. de condit. trit.*

XXXI.

De qua læsione cum tractatur, non immerito quæritur, An habenda sit ratio pacti de retrovendendo? *Affirmatur.*

Facit enim hoc pactum contractui adjectum partem pretii, l. *fundi partem 76. de contr. emt. l. si venditor 6. §. 1. in fin. D. de serv. export. l. uli. D. de pact. inter emt. & vent.* Distingvendum tamen est, an fuerit in continenti adhibitum, an verò ex intervallo. Nam si in ipso venditionis tractatu intervenit, contractui inest illud pactum, quia quæ in continenti fiunt, inesse videntur, l. *juris gentium 7. §. quin imo, D. de pact. l. lecta 40. de rebus cred.* Ubi verò ex intervallo secutum est, & proinde ex mera liberalitate emtoris, partem pretii constituere nequit. Magis enim hoc casu accedit ad causam donationis & liberalitatis, *argumento l. donari 29. de don. l. donari 82. de R. J.*

XXXII.

LæSIONIS ex contractu locationis ortæ æstimatio fit confusis omnium annorum, in quos locatio facta est, fructibus & pensionibus.

L. licet certis 8. C. de locato. Quia cum sequentium fertilitate compensari debet, quod priorum ubertati defuit. l. *ex conducto 15. §. Papinianus 4. (alias incipit, si*

uno.

uno) *D. locati* Neq; enim tot videri debent locationes, quot sunt anni, sed omnium annorum unica & consequenter individua est locatio, licet multas & distinctas habeat præstationes, quia omnium rerum essentia sunt individua.

XX XIII.

Donationis inofficiosa, ex qua læsum se filius conqueritur, æstimatio fieri debet computatis omnibus donationibus, & mortis inspecto tempore.

Illius ratio est, quod ex pluribus donationibus simul junctis fraudandi animus a què præsumatur, atq; ex una, quæ sit universalis. Nec interest an per unicam an verò per plures fraudem quis in legitima patiatur. Ex quo fit, ut priores quoq; donationes, licet inspecto initio non fuerint inofficiosa, tamen revocari debeant, quia hic potissimum eventus spectandus est, ut ferè alias semper, quoties de fraude disputatur, *l. i. & ult. C. qui manumitti non poss.* & fraus cum effectu accipienda est, *l. i. in fin. D. de statutib. l. ait prætor 10. §. 1. D. que in fr. cred. l. i. §. pen. D. si quid in fr. patr.*

Mortis autem tempus idè spectari debet, quia accidere potest, ut donator post factam donationem alia bona acquirat, ex quibus legitima mortis tempore filio dari possit, etiam ex patrimonii comparatione, quod ante donationem habuit. *Nov. 92. vers. in tantum* autem aucta quantitate, quantum habuit substantia patris, antequam donationibus exhauriretur.

XXXIV.

Æstimatio quanti plurimi, quam in omnibus etiam stricti juris judiciis

C 2

locum

locum habere Dd. ajunt, potissimum frequentatur in l. Aquilia & conditione furtiva.

XXXV.

In lege Aquilia fit damni in alieno servo aut pecude dati æstimatio à tempore damni retrorsum numerando, quanti plurimi servus vel pecus eo anno fuerit. Damni verò in rebus inanimatis dati æstimatio tanti fieri solet, quanti plurimi res fuit proximis triginta diebus.

l. 2. l. ait lex 21. l. inde Neratius 23 §. 3. ad l. Aquil. Facienda tamen est æstimatio secundum commune iudicium, non ex singulari affectione, l. si servum 33. in pr. d. l. ait lex 21. §. fra. & l. seq. ad l. Aquil. l. 62. in fin. l. 63. ad l. Falc. §. illud. in §. de leg. Aquil. & comprehendit omnes expensas ratione læsionis contingentes, etiam operarum cessantium & impeditarum, tam præsentium, quam futurarum, argumento l. 3. si quadr. paup. sec. dic. l. 1. & l. fin. ff. de his, qui eff. vel de jec. l. 7. §. 4. ad l. Aquil.

XXXVI.

Æstimatio rei ablatae in conditione furtiva hoc modo solet iniri, ut id tempus spectetur, quo res unquam plurimi fuit.

L. 8. §. 1. D. de cond. furt. ubi hæc additur ratio, quod semper moram fur facere videatur.

XXXVII.

In rerum permutationibus, quando

rem

rem tradere nequeo, quia vel periit, vel de-
terior facta est, ita fit æstimatio, ut præstem
quanti plurimi res fuit à tempore moræ
usq; ad tempus condemnationis.

L. 3. §. in hac. ff. commod. l. pen. & ult. ff. de cond. trit. ut
in cæteris bonæ fidei judiciis. Idem esset si præstaretur,
utro tempore pluris fuit, an moræ an condemnationis,
ut loquitur Ulpianus in l. 3. §. ult. D. de act. emt. non ideo
tamen excluderetur condemnatio ejus, quod præterea
interfuit, quia æstimatio quanti plurimi non excludit
præstationem ejus quod interest. Est enim ipsa res, quæ
principaliter debetur; id verò, quod interest, est quid-
dam accessorium.

X X X V I I I.

Ad æstimationem quanti plurimi te-
netur quoq; Emphyteuta, qui canonem
ad dictum diem & locum non solvit.

Quia hoc casu sola dies interpellat ad cõstituendũ
in mora debitorem, cum ad domum ejus ire creditor
non debuerit, quod tamen regulariter facere tenere-
tur, si de die & loco nihil convenerit, l. item illa 18. ubi
not. D. de const. pec. Siquidem non solet contrahi mora,
nisi per interpellationem factam congruo loco & tem-
pore, l. mora 32. D. de usur. l. si pupillus 127. de V. O.

X X X I X.

Æstimatio ejus, quanti ea res est, vel
quanti eam rem patet esse, continere de-

C 3 bet

bet veritatem , hoc est verum rei pre-
tium.

*L. Inter hæc 179. de V. S. l. 139. eod. l. tutor 8. ff. de in-
litem jur. l. 2. S. ult. qui satis d. cog. l. novissime 7. S. quod ait
prator, Quod falso tur. aut. l. 1. S. fin. ff. Si quis jus dic. non
obt. Solet tamen nonnunquam illa æstimatio pro di-
versitate actionum multiplicari, ut patet ex S. omnes &
seqq. inst. de act. l. ait prator 4. S. hac a. actio. ff. vi bon. rapt.
l. 2. S. in hac actione 13. eod. l. si quis servum 9. S. 1. de serv. cor.
litem si 14. S. quadruplicatur 7. ff. quod met. ca. Interdum
quoq; continet ea æstimatio id, quod interest, ut in l. Si
commissa 13 Rem ratam hab. l. 3. S. ult. uti poss. l. 4. S. in eum,
de damn. inf. l. quoties 81. de V. O.*

X L.

Ejus, quod interest, æstimatio, cum in
facto non in jure consistat, sæpe ad exigua-
am summam propter probationum ino-
diam reducitur.

*L. quatenus 24. de R. J. l. ult. de stip. prator. Dupluna
tamen ex l. un C. de sent. que pro eo quod interest. excede-
re non potest, nisi quando venditor ejus rei, quæ credi-
toribus obligata est, convenitur ex stipulatione ad id,
quod interest. Eo enim casu debet venditor conde-
mnari in id omne, quod emtor ad inhibendam hypo-
thecariam creditori sive sortis sive uturarum nomine
solvere coactus fuit. Non enim potest inhiberi hypo-
thecaria, nisi offeratur & solvatur creditori totum,
quod ei debetur, cum debiti partem solvendo non pos-
sit pignus pro parte liberari, in executione 85. S. pen. de
V. O. l. quando u 6. C. de distr. pign.*

41. Qui

XLI.

Qui ex causa commodati mihi debet
speciem, quæ perempta est, præstare potest
æstimationem ejus vel boni viri arbitrato,
vel præstato in litem jurejurando.

Quando scilicet nec iudex, nec alius vir bonus æ-
stimare potest rem absq; jurisjurandi delatione, quod
evenit, cum ea perempta est post moram ante litem
contestatam, *l. in actionibus. §. plane, cum lege seq. D. de in-
lit. jur.*

XLII.

Disputationem claudat hæc quæstio,
Quomodo annum legatum vel debitum
uno certoq; pretio æstimandum sit? Di-
stinguimus, an ex ultimè voluntate, an ve-
rò ex contractu inter vivos debeat.

Ubi enim ex ultimà voluntate debetur, ea serva-
tur forma, quæ præscripta est *in l. computationi 68. ad. l.*

Falc. Quando verò ex contractu inter vivos aliquid
annuum debetur, attendi solet *l. Si quis argentum*

*35. §. Sin autem donator, versic. in rediti-
bus autem, C. de donat.*

F I N I S.

Qui ex causa commodati nihil debet
facere, quod peremptum est, quare potest
dilationem in eius vel boni viri arbitrio
vel preiudicium in hunc iudicando.

Quando sollicitus nec iudex, nec iudicium bonum
facere potest, cum ad iudicandum delatione, quod
evenit, cum ex parte est, post motum ante iudicium
conclatam, iudex non debet iudicare, sed de iudice
de iudice.

Dilationem elidat hoc quod iudex
Quomodo annuum legatum vel debitum
non potest per se solvendum, sed de
iudicium ex utroque volente, an ve-
ritate contractum inter vivos debentur.

Utrum ex iudice solvatur debentur, et iudex
in forma contractus esse, et iudicium de eo
facit. Quando verborum contractum inter vivos aliquid
annuum debentur, iudex debet iudicare, et iudicium
de iudice, et iudicium de iudice.

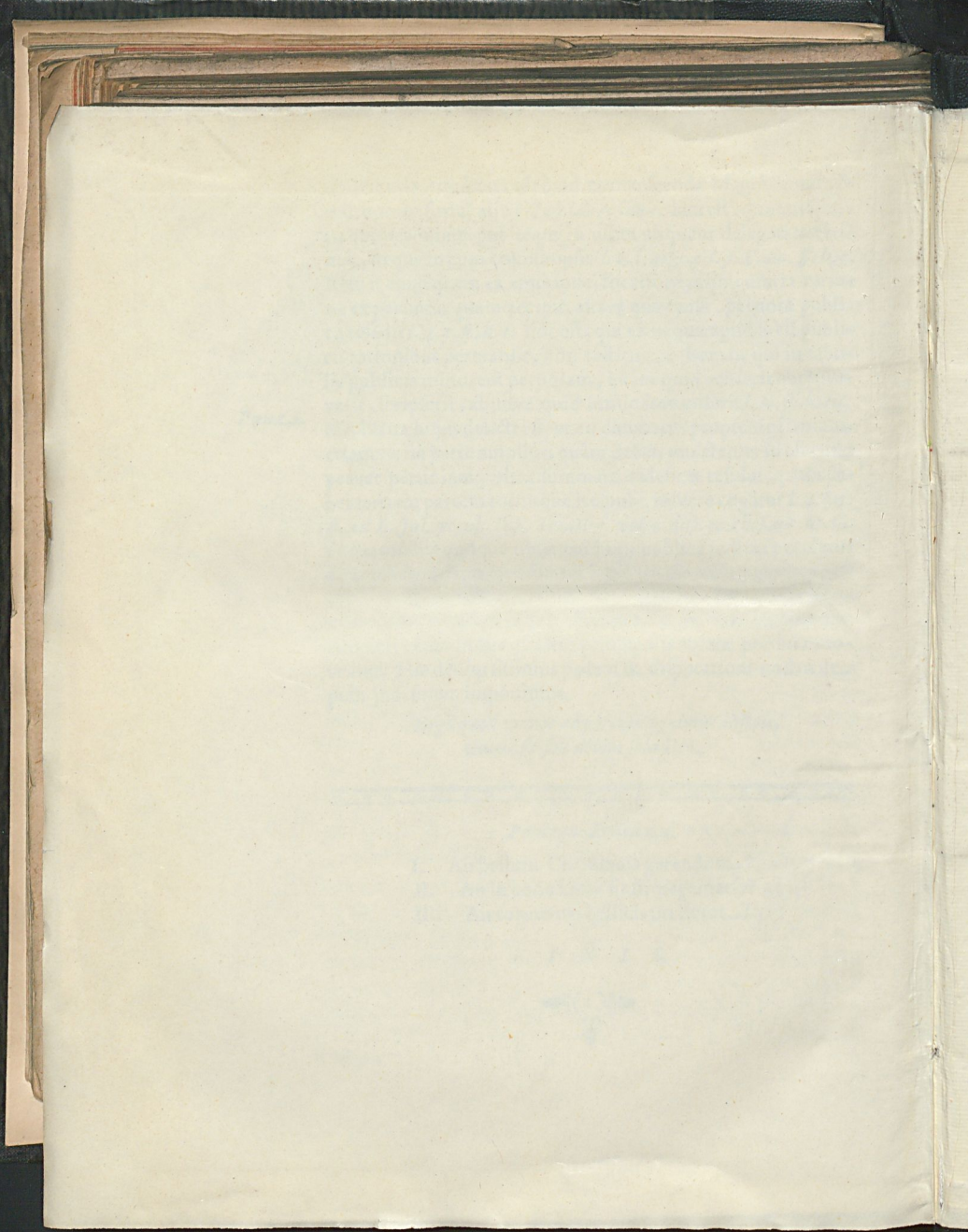
T I M I S

ULB Halle
005 132 614

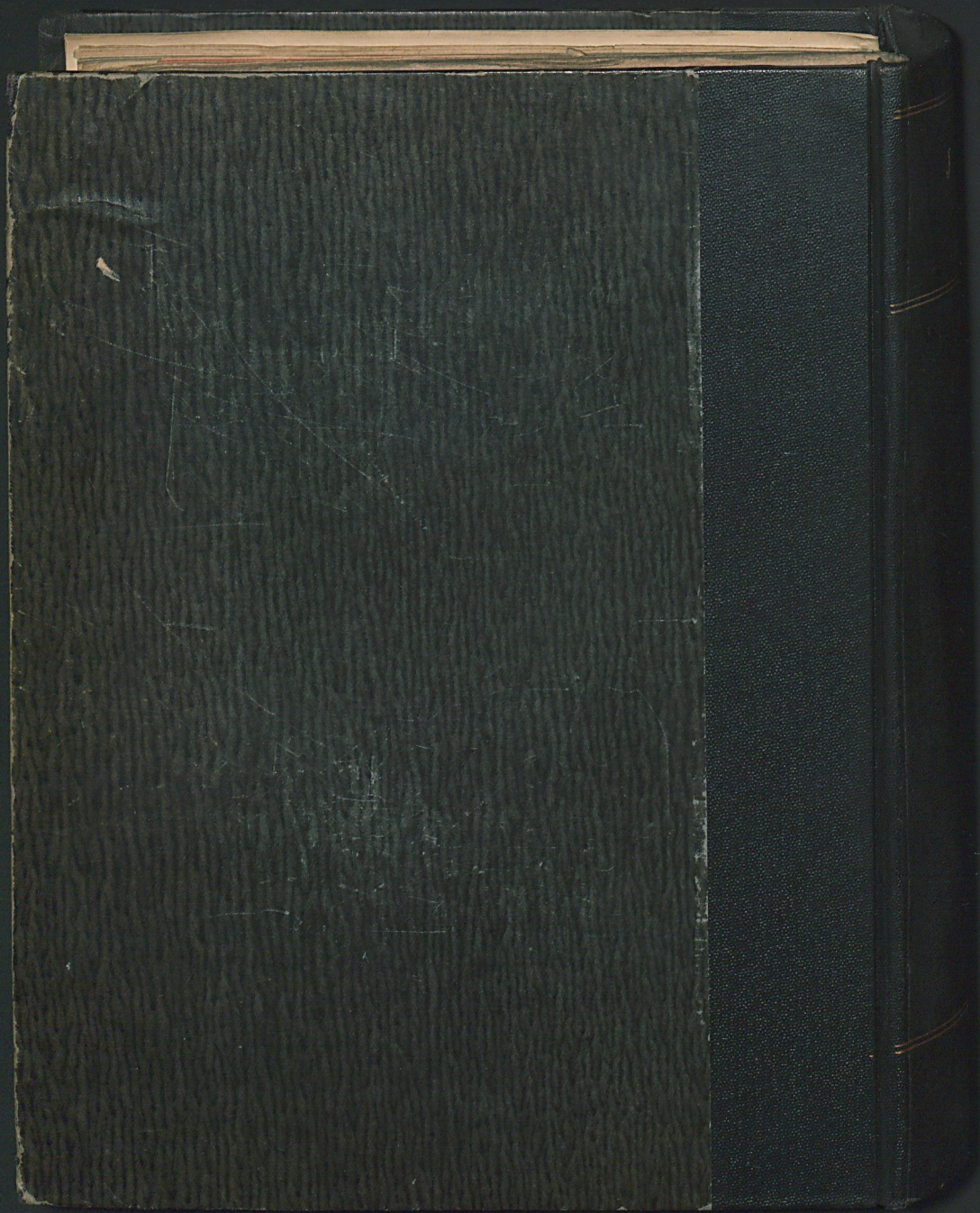
3

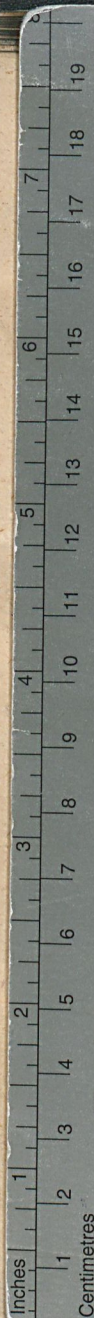
10 17

Farbkarte #13

B.I.G.

1618, #6
5

T A T I O

E
I M A-
IBUS.

M
fortunante

SIDIO
sultissimi Viri,

II FOMANNI

æ in Academia Jenensi
non provincialis Curia &
fessoris dignis. pro-
bservandis.

rog, jure consequendo,
lam proponit:

US PINCKERUS
NSIS,

13. Junij.

NNIS VVEIDNERI.
DG. XVIII.

151

